

Fragmenta in epistulam ad Ephesios (in catenis)

611 Eph 1,3–13 Ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς. εὐλόγησε διὰ τοῦ υἱοῦ, ἐξελέξατο διὰ τοῦ υἱοῦ, υἰοθέτησε διὰ τοῦ υἱοῦ, ἐχαρίτωσε διὰ τοῦ υἱοῦ. πῶς δὲ διὰ τοῦ υἱοῦ; ὦ θαῦμα· διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, φησίν. εἶδες πλοῦτον χάριτος; μᾶλλον δὲ περισσεῖαν καὶ ἄφατον ἔλεος; οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐγνώρισεν ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ. διὰ τίνος τοῦτο; καὶ τοῦτο διὰ τοῦ υἱοῦ· πάντα διὰ τοῦ υἱοῦ τῆς εὐδοκίας συμπαρούσης ἐν ἅπασιν τοῦ πατρὸς· οὐδὲ γὰρ ἐν τινι ἀπέσχισται τὸ πατρικὸν βούλημα τοῦ ἡγαπημένου υἱοῦ. ἐπειδὴ δὲ περὶ τοῦ γνωρισθῆναι ἡμῖν τὸ μυστήριον διέλαβε, πάλιν τῆς υἰοθεσίας μέμνηται, δι' οὗ, λέγων, καὶ ἐκληρώθημεν· οἱ γὰρ υἰοθετηθέντες ἐπὶ τῷ κληρονομησῆναι τῆς υἰοθεσίας ἀξιοῦνται, ἥτις γέγονε διὰ τοῦ υἱοῦ καὶ προώρισται τῆς εὐδοκίας καὶ τοῦ πατρικοῦ βουλήματος συμπαρόντος. γέγονε δὲ τοῦτο εἰς τὸ καὶ ἡμᾶς οὕτω πολιτεύσασθαι, ὥστε εἰς ἔπαινον γενέσθαι τῆς δόξης αὐτοῦ, τοῦτ' ἔστιν εἰς ἐπαινουμένην δόξαν αὐτοῦ καὶ εὐάρεστον τὸν βίον ἡμῶν καὶ τὴν πολιτείαν ὁρᾶσθαι παρὰ πάντων· ὅπως γὰρ ἴδωσιν, φησί, τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα, ὁ κύριος ἐν Εὐαγγελίοις, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν οὐρανοῖς. Εὐλόγησε γὰρ ἡμᾶς οὐ μόνον ἐν πάσῃ πνευματικῇ εὐλογία, ἀλλὰ καὶ ἐν πνευματικοῖς πράγμασι καὶ ἐπουρανοῖς. διὰ τίνος; διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. πῶς; καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς πρὸ καταβολῆς κόσμου· οὕτως ἀρχαία ἢ ἡμῶν ἐκλογή καὶ εὐλογία. ἐπὶ τί δὲ ἡμᾶς ἐξελέξατο; ἐπὶ τὸ εἶναι ἀγίους καὶ ἀμώμους, τιμίους καὶ καθαρὸς ἐν τῷ βίῳ. πόθεν εἰς τοῦτο κινηθεῖς; ἐξ ἀγάπης μόνης. ἵνα τί γίνηται; ἵνα υἰοθετήσῃ ἡμᾶς διὰ τοῦ Χριστοῦ ἑαυτῶ· τοῦτο γὰρ καὶ προώριστο. ἐκ ποίας ἡμῶν ἐργασίας; ἐξ οὐδεμιᾶς, πλὴν ὅτι δι' εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ· ἠυδόκησε γὰρ καὶ ἠθέλησε τοῦτο ἡμῶν ὅλως μηδὲν συνεισενεγκόντων. πῶς γὰρ ἦν συνεισενεγκεῖν τοὺς μηδ' ἀρχὴν ποῦ τοῦ εἶναι λαβόντας; καὶ τί τὸ ἐκ τούτου κέρδος; ἄφατος ἀνακύπτει ἔπαινος καὶ ἐγκώμιον τῆς δεδοξαμένης αὐτοῦ χάριτος ἐν ἧ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς. διὰ τίνος; ἢ δήλον ὅτι καὶ τοῦτο διὰ τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ υἱοῦ. πῶς; ὅτι αὐτὸς ἐποίησε τὴν ἀπολύτρωσιν ἡμῶν· ἦμεν γὰρ αἰχμάλωτοι διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, δούς δὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν ἐλυτρώσατο τῆς ἐν ἧ κατειχόμεθα τυραννίδος. καὶ πῶς τοῦτο τὸ φρικτὸν γέγονεν; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, πλὴν ὅτι πλοῦτος ἐστὶ χάριτος, περισσεῖα χάριτος, ὑπερβολή· οὐκ ἔστιν ἄλλο εἰπεῖν. τοῦτο δὲ τὸ περὶ ἡμᾶς ἄφατον μυστήριον οὐ μόνον ἐνήργησε, ἀλλὰ καὶ ἐφανέρωσεν ἡμῖν αὐτό. πῶς; φρενώσας καὶ σοφίσας 612 ἡμᾶς εἰς κατάληψιν αὐτοῦ. πάντα τῆς ἐκείνου εὐεργεσίας, τὸ ἐνεργῆσαι περὶ ἡμᾶς τὸ ἄφατον ἐκεῖνο μυστήριον, τὸ γνωρίσαι αὐτὸ πάλιν ἡμῖν· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο μεγάλης καὶ ἀφάτου στοργῆς καὶ κηδεμονίας, τὸ γνωρίσαι ἡμῖν τοῦ θελήματος αὐτοῦ τὸ μυστήριον, οἷον τὸ ἐγκάρδιον αὐτοῦ καὶ ἀπόκρυφον βούλημα. ὁρᾶς τίνων ἡμᾶς ἀξιοῖ; καὶ τοῦτο ἦν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ, τοῦτ' ἔστι διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ προωρισμένον κατ' εὐδοκίαν γενέσθαι. εὐλόγως δὲ πάλιν εἶπεν τὸ κατ' εὐδοκίαν, καὶ ὅτι διὰ τοῦ υἱοῦ ἦν προτεθειμένον γενέσθαι· ἐπειδὴ γὰρ εἰπὼν αὐτὸ κατ' ἀρχάς, καὶ αἰτίας αἰτίαις ἐν τῷ μεταξὺ συναίρων ἀπέστησε πολὺ τὸν ἀκροατὴν τοῦ λόγου, πάλιν ὥσπερ ἐπαναμιμνήσκων αὐτὸν καὶ ἐπαναλαμβάνων, ὅτι πάντα διὰ τοῦ υἱοῦ γέγονεν εὐδοκίᾳ τοῦ πατρὸς, τοῦτο προσφόρως ἐπισυνάπτει καὶ τίθησιν. εἶτα ταῦτα δέ, φησίν, εἰς οἰκονομίαν, τοῦτ' ἔστιν ἐπὶ ἀφάτῳ προνοίᾳ καὶ διοικήσει τῶν τῆς συντελείας καιρῶν, τοῦτ' ἔστι τῶν κατὰ τὴν συντέλειαν πραγμάτων· ὅσα γὰρ ἐπράχθη, διὰ τὴν τότε ἡμῖν ἀποκαλυφθησομένην δόξαν ἐπράχθη. διὸ καὶ ὁ Χριστὸς τότε διὰ τῆς ἐκβάσεως τῶν πραγμάτων φανεροῦται, ἀνακεφαλαιούμενος τὰ πάντα ἐν αὐτῷ. Ἡ ὅτι οὐ μόνον τὸ πραχθῆναι τὸ περὶ ἡμᾶς μυστήριον διὰ τοῦ υἱοῦ προωρίσθη γενέσθαι κατ' εὐδοκίαν τοῦ θελήματος τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀξιωθῆναι ἡμᾶς μαθεῖν τοῦτο, ὁμοίως διὰ

τοῦ υἱοῦ ἡμῖν γέγονε κατ' εὐδοκίαν τοῦ πατρός. πάντα μὲν γὰρ ὁ υἱὸς ἐποίησε καὶ ἔπαθεν, ἵνα υἰοθετήσῃ, καὶ υἰοθετήσῃ καὶ ἀπεκάλυψεν ὅτι υἰοθετήσῃ· ἀλλὰ καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἠδύοκῃσεν ὁ πατήρ καὶ ἠθέλησεν. ἢ οὖν ὡς προεγράφη ἐκκληπτέον τὸ εἰπεῖν δευτέρου τὸν θεῖον Παῦλον· τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν καὶ ἐξῆς, ἢ ὡς νῦν ἀνεπτύχθη· ἐκατέρα γὰρ διανοία οὐ δίψσταται τοῦ εὐλόγου. Eph 1,14 Ὅς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν. ὅς ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν. ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου οὐκ ἀπὸ τῆς προφορᾶς τῆς κατὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. ἐπεὶ γὰρ εἶπε πνεύματι, τοῦτο δὲ ἐστὶ θεός, ἐπάγει οἰκείως καὶ βαθύτερον συντάσσει· ὅς ἐστὶν ἀρραβὼν καὶ ἐξῆς. Eph 1,15 Καθ' ὑπερβατόν τὴν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καθ' ὑμᾶς πίστιν· ἦν ὑμεῖς, φησί, κέκτησθε. 613 Eph 1,19–21 613 Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος. τὸ γὰρ καθ' ὑπερβολὴν μέγεθος τῆς ἀπάτου δυνάμεως αὐτοῦ καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας ἐπιδεικνύται. πῶς; ὅτι τοῖς πάθεσι πάσας τὰς αἰσθήσεις νεκρωμένας ἔχοντας καὶ αὐτὸν τὸν λογισμὸν τούτοις ἐντεθαμμένον καὶ συγκεχωσμένον, ἀνέστησεν καὶ ἐζώωσεν εἰς τὸ δέξασθαι ἡμᾶς τῆς πίστεως αὐτοῦ τὴν αἴγλην καὶ τὴν λαμπρότητα. ὄντως τοῦτο κράτος ἰσχύος αὐτοῦ. διὸ καὶ συνιέναι αὐτοὺς διὰ τῆς τοῦ πνεύματος σοφίας ἐπεύχεται τοῦτο· ἂν γὰρ συνίωμεν ὃ εὐεργετήμεθα, μᾶλλον τε τὸ δῶρον περιπτυξόμεθα καὶ τῷ εὐεργετῇ εὐχαρίστως ἐσόμεθα διακείμενοι. τὸ δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἢ ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἰσχύος καὶ ἐνεργείας τὸ ἀναστῆναι ἡμᾶς τοῦ ψυχικοῦ θανάτου καὶ τὸ ἀναστῆναι τοῦ σωματικοῦ τὸν Χριστὸν καὶ θεὸν ἡμῶν· ἢ κατὰ τὴν ἐνέργειαν φησιν, αἰτίαν ἀποδιδούς τῆς ἐγέρσεως ἡμῶν, οἷον δι' ἦν πεπιστεύκαμεν καὶ δι' ἦν ἀνέστημεν τοῦ ψυχικοῦ θανάτου. ἢ γὰρ ἐνέργεια ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν καὶ ἐξῆς, αὕτη γέγονεν αἰτία τοῦ πιστεῦσαι καὶ ἀνενεγκεῖν ἡμᾶς τῆς προτέρας πλάνης· ἀνέστη γὰρ, ὅτι τέθνηκεν· τέθνηκε δέ, ὅτι σεσάρκωται· σεσάρκωται δέ, ἵνα ἡμᾶς υἰοποιήσῃται. καὶ ταῦτα πάντα τῆς ἐνεργείας ἐστὶ τῆς αὐτῆς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. τὸ οὖν κατὰ τὴν ἐνέργειαν, ἵνα εἴπῃ· διὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· κατ' ἐκείνην γὰρ καὶ δι' ἐκείνην καὶ πεπιστεύκαμεν καὶ σεσώσμεθα. ἢ καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας τοῦτο φησιν, ὅτι τὴν ἀπαρχὴν ἡμῶν ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ δυνάμεως καὶ ἐξουσίας καὶ κυριότητος ἀναστήσας τὸν Χριστὸν, ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐκάθισεν. εἰ γὰρ καὶ ἐξ ὄλου τοῦ ἀνθρωπίνου φυράματος τὸ πρόσλημμα ἡμῶν ὁ λόγος καὶ θεὸς ἡμῶν προσελάβετο, ἀλλ' οὖν ἀπαρχὴ τῶν πιστευόντων ἐστὶ μόνων καὶ αὐτῷ κατακολουθούτων, ὡσπερ καὶ πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν· οὐ γὰρ κἂν τοῖς ἀπίστοις. οὕτως δὲ ἐκλαμβανομένου καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος καὶ ἐξῆς τοῦτο γὰρ καὶ τὸ καθ' ὑπερβολὴν μέγεθος αὐτοῦ μάλιστα παρίστησιν, τὸ τὴν γηγενῆ φύσιν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἀνυψῶσαι καὶ ὑπὸ τῶν ἀσωμάτων τάξεων προσκυνουμένην δεῖξαι οὕτως οὖν παραληφθείσης τῆς τοῦ ῥητοῦ διανοίας, ἀκόλουθός τε καὶ σαφῆς καὶ ἡ ἔννοια τῶν ἐφεξῆς· ἐκ γὰρ τῆς ἐνεργείας ἧς ἐνήργησεν ἀναστήσας τὸν Χριστὸν, καὶ τὸ τὴν ἡμετέραν ἀπαρχὴν συνεδριάσαι γέγονε τῷ πατρὶ καὶ ἡμῖν τοῖς πιστοῖς τὸ ὑπερσεμνύνεσθαι καὶ ὑπερκαλλωπίζεσθαι ἐπὶ τούτῳ. 614 Καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ. πάλιν καὶ ἑτέρως τὸ κράτος τῆς ἰσχύος δηλοῖ τοῦ πατρός, οὐ μόνον τῷ ἐγεῖραι τὸν κύριον ἀλλὰ καὶ τῷ καθίσει ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ. Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς. ἀντὶ τοῦ παντός ῥητοῦ καὶ ὀνομαστοῦ, οὐ μόνον τοῦ ἐνταῦθα ὀνομαζομένου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐκεῖθεν δυναμένου ῥηθῆναι καὶ ὀνομασθῆναι· ὑπεράνω γὰρ πάντων ὁ υἱὸς ἐστὶν, εἰ καὶ σεσάρκωται. Eph 1,22–23 Καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν. εἰπὼν τὸν Χριστὸν κεφαλὴν τῶν πιστῶν, εἰπὼν τοὺς πιστοὺς σῶμα αὐτοῦ καὶ πλήρωμα αὐτοῦ, καὶ πολλὰ τῆς περὶ ἡμᾶς φιλανθρωπίας καὶ οἰκονομίας εὐεργετήματα, ἐπάγει καὶ τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ἀκράτου οὐσίας ἔνδειγμα. ἀλλὰ τίνος ἐστὲ σῶμα; φησίν· τίνος πλήρωμα; τίνος;

τοῦ πληροῦντος τὰ πάντα. οὐχ ἐνὶ τινι ἐνεργείᾳ καὶ διοικήσει, ἀλλ' ἐν πᾶσιν αὐτὸς ἐδημιούργησε πάντα. αὐτὸς ἔδωκε πνοὴν τοῖς ζῶσιν, αὐτὸς συνέχει, αὐτὸς προνοεῖται, αὐτὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι πράγμασι πληροῖ καὶ διέπει. τούτου οὖν τοῦ τηλικούτου καὶ τοσοῦτου, τοῦ εἰς πάντα καὶ ἐν πᾶσιν ἐξαπλοῦντος αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας, σῶμα καὶ πλήρωμα ἠξιώθημεν καλεῖσθαι. Ἄλλ' εἰ οὕτως νοηθεῖ τὸ πληρομένου, ἀντὶ τοῦ πληροῦντος ἐκληφθήσεται. ἀκολουθότερον οὖν τῇ λέξει ὡς ἐνόησαν οἱ πρὸ ἡμῶν. Eph 2,1 Ἡ ἀνταπόδοσις μετὰ πολλὴν σύμφρασιν. καὶ ὑμᾶς ὄντας, φησί, νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν· εἶτα πολλαῖς περιβολαῖς μεστῶσας τὸν λόγον μετὰ ἐπαναλήψεως τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ, οἶον· καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν, ἀπέδωκε τὸ κατὰ πόδας, συνεζωποποίησε τῷ Χριστῷ. πολλὴ δὲ αὐτῷ τούτου τοῦ σχήματος ἡ χρῆσις. Eph 2,2-5 Κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος. ἄρχει γὰρ καὶ ἐξουσιάζει ὁ σατανᾶς τῶν ἀερίων καὶ πονηρῶν πνευμάτων· καθ' ὃν, τοῦτ' ἔστι καθ' οὗ βουλήν καὶ θέλημα ὑμεῖς περιπατήσαντες καὶ νεκρωθέντες καὶ ὀργῆς τέκνα γεγονότες τῷ πλουσίῳ ἐλέει τοῦ θεοῦ καὶ τῇ ἀνυπερβλήτῳ ἀγάπῃ ἀνέστημεν καὶ ἐζωοποιήθημεν. Ὁ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει. ἐν γὰρ τοῖς πειθαρχοῦσι Χριστῷ ἀνερέγγητός ἐστιν, οὐδὲν ἰσχύει, οὐδὲν ἐξουσιάζει· οἱ δὲ αὐτοὺς 615 υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς ἀπειθείας αὐτοῦ ἀπεργασάμενοι, οὗτοι καὶ ἐνεργοῦνται καὶ ἐξουσιάζονται ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἦμεν ἡμεῖς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ. πῶς; ἐν τῷ ποιεῖν τὰ θελήματα αὐτοῦ. ἀλλ' ὁ θεὸς πλούτῳ ἐλέους καὶ ὑπεραγαπήσεως ὡς ἐρρύσατο ἐκεῖθεν, καὶ νεκρωθέντας ἀνέστησεν. Eph 2,9-10 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις πρόφασιν ἀπονοίας λάβῃ, ὡς ἐξ οἰκείων ἔργων σωθεῖς. καίτοι καὶ εἰ ἐξ ἔργων ἐνήν σωζεσθαι, οὐδ' οὕτως, φησίν, ἐχρῆν εἰς ἀπόνοιαν καὶ καύχησιν ἐκπεσεῖν. διὰ τί; ὅτι ποιήμα ἐσμεν τοῦ θεοῦ. καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ ἀγαθοεργεῖν κτισθέντες· ὥστε καὶ εἰ ἐξ ἔργων ἐσωζόμεθα, εἰς θεὸν ἂν εἶημεν δίκαιοι ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν καὶ τὴν εὐχαριστίαν, ὅτι αὐτὸς ἡμᾶς ἐπὶ τούτῳ ἔκτισεν, ἀλλ' οὐχὶ εἰς ἑαυτοὺς τὰ τῆς ἀπονοίας κρατύνειν. ὅτε δὲ καὶ κτισθέντες ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οὐ μόνον οὐδὲν ἠγαθουργήσαμεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τούναντίον ἀπηνέχθημεν, καὶ ἀπενεχθέντες οὐκ ἐξ ἑαυτῶν ἀπεστράφημεν, ἀλλὰ χάριτι καὶ δωρημάτι τοῦ θεοῦ, πηλίκῃ τις ἢ εὐχαριστία παρ' ἡμῶν ὀφείλεται τῷ θεῷ; τὸ δὲ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς κτισθέντες ἅμα καὶ προτρέποντός ἐστι καὶ διανιστῶντος ἐπὶ πράξεις ἀγαθὰς, ἵνα εἴπῃ· χρεῶσταί ἐστε ποιεῖν τὸ ἀγαθόν, καὶ ἀρχαῖόν ἐστι τὸ χρέος· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐκτίσθητε. ἀλλὰ καὶ τόκοις αὐτὸ πολλοῖς ἐβαρύνετε καὶ ἠϋξήσατε, μηδὲν ἀποδιδόντες ἀλλὰ καὶ διὰ παραβάσεως προστιθέντες. χρεια οὖν πολλῆς σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας εἰς τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἀποτίσαι. Eph 2,12 Καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. ἐν τῇ κατὰ τὸν παρόντα βίον πολιτείᾳ ὑμῶν καὶ λατρείᾳ· ἐν γὰρ τῷ μέλλοντι καὶ ἄκοντες ἅπαντες ἐπιγνώσκονται τὸν θεόν. οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν παρόντα, ὡς δημιουργήματα καὶ προνοούμενα, οὐκ ἦσαν ἄθεοι. πῶς οὖν ἄθεοι; ἀπὸ τῆς κατὰ κόσμον πολιτείας, ἀπὸ τῆς λατρείας, ἀπὸ τῆς βεβήλου προαιρέσεως. Eph 2,14 Καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ. διπλῆ ἦν ἡ ἔχθρα καὶ διπλοῦν τὸ μεσότοιχον, μᾶλλον καὶ τριπλῆ· καὶ γὰρ καὶ πρὸς ἀγγέλους ἐξεπολέμωτο τὸ ἀνθρώπινον. νῦν δὲ τέως περὶ τῶν δύο διαλαμβάνει ἢν εἶχον οἱ ἐξ ἐθνῶν πρὸς τοὺς ἐξ Ἰουδαίων, καὶ ἦν ἄμφω πρὸς τὸν θεὸν τῶν ὄλων. ἀλλ' ἐκατέραν ἔχθραν καὶ ἐκάτερον μεσότοιχον ἔλυσε Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν. 616 Eph 2,16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους. διὰ μὲν τοῦ ἐν ἐνὶ σώματι τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐμφαίνει καταλλαγὴν, διὰ δὲ τοῦ τῷ θεῷ τὴν πρὸς θεὸν ἀμφοτέρων. Eph 3,1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ἔστι γὰρ εἶναι μὲν δέσμιον τοῦ Χριστοῦ, τοῦτ' ἔστι διὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἀμετάτρεπτον πίστιν δεδέσθαι καὶ κολάζεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐθνῶν, τοῦτ' ἔστι διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ κήρυγμα ὃ κηρύσσει τις ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥσπερ πολλοὶ τῶν μαρτύρων· οὐχ ὅτι γὰρ ἐδίδασκον τὰ ἔθνη, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐξηρνούντο,

έκολάζοντο. ὁ δὲ Παῦλος διὰ ἀμφοτέρω, καὶ ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν ἔθνῶν. Eph 3,8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων. λείπει τὸ γάρ, οἷον· ἐμοὶ γάρ. ἢ μᾶλλον οὐδὲν ἐλλείπει, ἀλλὰ ἀνταπόδοσις ἐστὶ τοῦ τούτου χάριν, οἷον· τούτου χάριν ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἀγίων ἐδόθη καὶ ἐξῆς. σκόπει δὲ ὅτι ἀρξάμενος τῆς περιόδου κατὰ τὸ ὀρθὸν σχῆμα, ἐν τῇ ἀνταποδόσει ἐπλαγίασεν σχηματῖσας τὴν ἀνταπόδοσιν πρὸς τὸν τῶν περιβολῶν τύπον. οὕτως καὶ Θουκυδίδης καὶ Δημοσθένης πολλαχοῦ. τὸ δὲ τούτου χάριν φησὶν οἷον· χάριν τοῦ συνοικοδομηθῆναι ἡμᾶς εἰς κατοικητήριον θεοῦ. Eph 3,10–11 Ἡ πολυποίκιλος σοφία. ἢ κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ· αὕτη γὰρ καὶ τῶν αἰώνων προετίθετο καὶ προώριστο, εἰ καὶ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς διὰ τῆς ἐκκλησίας ἐγνωρίσθη. τὸ δὲ ἦν ἐποίησεν, ὅτι καὶ ταύτην διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ προέθετο τῶν αἰώνων καὶ προώρισεν· οὐδὲν γὰρ ἄνευ τοῦ υἱοῦ οὔτε ἠβουλήθη οὔτε ὤρισεν οὔτε ἐποίησεν. Eph 3,13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς ὑπὲρ ὑμῶν θλίψεσί μου· καθ' ὑπερβατὸν γὰρ ἢ σύνταξις. 617 Eph 3,18–19 Ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι. τὸ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἢ σφάλμα ἐστὶ καλλιγραφικόν, δέον κατ' αἰτιατικὴν γράψαι ἐρριζωμένους καὶ τεθεμελιωμένους· ἢ εἰ μὴ τοῦτο, κατ' ἔθος ἀρχαϊκῆς συντάξεως ἐχρήσατο ὁ θεῖος Παῦλος ἀντὶ αἰτιατικῆς μετοχικῆς εὐθείας. πολὺ δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἔξω τὸ τοιοῦτον σχῆμα καὶ μάλιστα παρὰ Θουκυδίδη. εἰ δὲ δεῖ καὶ τὴν εὐθειαν ὡς εὐθειαν ἀλλὰ μὴ κατ' ἀντίπτωσιν ἐκλαβεῖν, καὶ οὕτως τὸ ἀκόλουθον φυλαχθήσεται, καθ' ὑπερβατὸν τὴν σύνταξιν ποιουμένων, ὧ καὶ μάλιστα σχήματι φαίνεται κεχρημένος ὁ θεῖος Παῦλος, οἷον ἵνα ἢ συντεταγμένον τὸ ῥητὸν οὕτως· ἵνα ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἐξιχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἀγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ἐξῆς. Ἄπο κοινοῦ τὸ ἵνα ἐξιχύσητε, οἷον· ἵνα ἐξιχύσητε καταλαβέσθαι καὶ γνῶναι. Τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος. τίνος πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος; ἢ τοῦ μυστηρίου, ἵνα ἢ κατ' ἔλλειψιν εἰρημένον· ἢ καὶ χωρὶς ἐλλείψεως, καθ' ὑπερβατὸν δέ· ἵνα ἐξιχύσητε, φησί, καταλαβέσθαι τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν εἰς ἡμᾶς ἀγάπην αὐτοῦ. ἔστι δὲ γνῶσις μὲν Χριστοῦ ἢ τῆς περὶ ἡμᾶς αὐτοῦ οἰκονομίας φανέρωσις. γνῶσις δὲ ἐστὶ Χριστοῦ, ὅτι τε τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ τὴν ὑπερθαύμαστον αὐτὸς καὶ οὐκ ἄλλος ὑπὲρ ἡμῶν εἰργάσατο, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἡμῖν χορηγὸς ταύτης τῆς γνώσεως, καὶ ὅτι δι' αὐτῆς μάλιστα ἐπέγνωμεν τὸν Χριστόν. ἀλλὰ γνῶσις μὲν Χριστοῦ αὕτη. μῆκος δὲ ἐστὶν αὐτῆς τὸ ἀπὸ τῶν αἰώνων. αὐτὴν προωρίσθαι. πλάτος δέ, ὅτι εἰς πάντας αὐτῆς ἢ εὐεργεσία ἐξαπλοῦται, εἰς τοὺς πρὸ νόμου, εἰς τοὺς ἐν νόμῳ καὶ μετὰ τὸν νόμον, εἰς τοὺς ζῶντας, εἰς τοὺς τετελευτηκότας, εἰς τοὺς Ἰουδαίους, εἰς τοὺς Ἕλληνας, εἰς τοὺς βαρβάρους, εἰς πάντα τὰ ἔθνη, εἰς τὰ οὐράνια, εἰς τὰ ἐπίγεια· εἰρήνην γὰρ εἰργήσατο ἐν αὐτοῖς ὁ Χριστὸς πρότερον ἐκπεπολεμημένοις οὓσιν εἰς ἀλλήλους τοῖς ἀγγέλοις καὶ τοῖς ἀνθρώποις. εὐχεται οὖν αὐτοὺς ταῦτα καταλαβέσθαι, καὶ οὐ ταῦτα μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ βάθος αὐτῆς καὶ τὸ ὕψος, ὅτι μέχρι τῶν τοῦ ἄδου ταμείων τὴν ἄφατον αὐτοῦ δύναμιν καὶ εὐεργεσίαν ἐπεδείξατο, ἐκείνους μὲν καταργήσας καὶ αἰχμαλωτίσας, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἀναρρυσάμενος καὶ ἐλευθερώσας. εἶτα καὶ τὸ ὕψος, ὅτι ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ ἀναβάς, ὅτι ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν 618 ἀνήγαγε τὴν ἀπαρχὴν ἡμῶν, ὅτι ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος. ὁρᾷς ὕψος ἄφατον τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ καὶ τῆς γνώσεως αὐτοῦ· ταῦτα ἐπέυχεται αὐτοὺς ὁ Παῦλος κατανοῆσαι, ταῦτα καταλαβέσθαι. ἂν δὲ ταῦτα καταλάβωται, τί; τότε γνῶσονται τὴν εἰς ἡμᾶς ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην αὐτοῦ. ἂν δὲ γνῶμεν, τί; τίς ἀντερεῖ τὸ μὴ οὐ χρεώστας εἶναι πληρωθῆναι ἐν παντὶ πληρώματι θεοῦ, οἷον ὅλον αὐτὸν διὰ τῶν ἔργων τὸν οὕτως ἀγαπήσαντα εἰσδέξασθαι; Eph 4,3–4 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος. ἐν τῷ συνδεδέσθαι ἀλλήλους εἰρηνικῶς καθ' ἓν σῶμα καὶ καθ' ἓν πνεῦμα· τοῦτο γὰρ ἢ ἐνότης τοῦ πνεύματος ἦν

ήνωσεν ἡμᾶς ἐκεῖνο καὶ οὗ ἐκλήθητε. ἢ σπουδάζοντες ἀλλήλους τηρεῖν καὶ φυλάττειν ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα κατὰ τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος, καθὼς ἡμᾶς τὸ ἅγιον ἤνωσεν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε. τὴν τοιαύτην δὲ φυλάττει ἕνωσιν ὁ τῆς ἀγάπης σύνδεσμος. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς τὸ πρότερον ἑλλειπτικὴ ἂν εἴη μόνον ἡ σύνταξις, λείπουσα τὴν κατὰ πρόθεσιν, οἶον· καθ' ἓν σῶμα καὶ καθ' ἓν πνεῦμα. εἰ δὲ ὡς τὸ δεύτερον, τρεῖς ἔχει τρόπους, ὑπερβατὸν καὶ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ ζεύγματος καὶ τρίτον τὸν ἑλλειπτικόν, κἀνταῦθα τῆς αὐτῆς μὲν προθέσεως ἑλλειπούσης οἶον· κατὰ τὴν ἐνότητα, τοῦ δὲ ἀλλήλων ἀπὸ κοινοῦ μετὰ ζεύγματος λαμβανομένου· ἀλλήλους γὰρ ἑξακουσθήσεται. τὸ δὲ ὑπερβατὸν εὐδηλον. Eph 4,4 Ἡ ὡς ἓν ὄντες πνεῦμα καὶ ἓν σῶμα· οὕτω γὰρ ἐκλήθητε. Eph 4,8 Ἀναβάς εἰς ὕψος. λέγει δὲ τὸ τοῦ σταυροῦ, ὡς αὐτὸς ἐπηγγείλατο· ὅτε ὑψωθῶ, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. Ἡχιμαλώτευσεν μὲν τὸν διάβολον, ἔδωκε δὲ ἀντὶ τιμωρίας δόματα καὶ χαρίσματα τοῖς αἰχμαλωτισθεῖσιν, ἐπειδὴ ὁ ἀναβαίνων ἢ ἐν τῷ ἀναβαίνειν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄνω γενέσθαι, ὡσπερ ὅτε τις ἀπάρχεται ἀναβαίνειν μὴ ὢν ἐξ ἀρχῆς ἄνω, ἢ οὐ νῦν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνόδου ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς μὲν ἦν ἄνω, καταβάς δὲ ἐκεῖθεν νῦν πάλιν 619 ἄνεισιν. εἰπὼν δὲ ἀναβάς, ἐρμηνεύει πῶς δεῖ ἐννοεῖν τὸ ἀναβάς· ὅτι οὐχ ὡς νῦν, φησὶν, ἀρξάμενος ἀναβαίνει ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ὕψει τῆς θεϊκῆς ἀξίας καὶ τῆς πατρικῆς δόξης ἀλλ' ὡς ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν οἰκονομίαν συγκαταβάσεως καὶ μέχρι τῆς εἰς ἄδου καθόδου εἰς τὴν πρέπουσαν τοῦ θεϊκοῦ ὕψους φανέρωσιν ἀνελθὼν πάλιν, λέγεται ὅτι ἀνέβη. Eph 4,10 Ὁ αὐτός, φησὶν, ἐστὶν ὁ καταβάς καὶ ὁ ἀναβάς· καταβαίνει μὲν γὰρ εἰς τὴν σάρκωσιν ὡς θεός, ἀναβαίνει δὲ ὡς ἄνθρωπος. καὶ καταβαίνει μὲν εἰς τὸν ἄδην ὡς ἄνθρωπος, ἀνίσταται δὲ ὡς θεός. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ὑπεράνω γίνεται τῶν οὐρανῶν, καὶ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ πάντων τῆς ἐκεῖσε λήξεως καὶ καθέδρας τὸ πρόσλημμα ἡμῶν ἀξιών. Eph 4,13 Τοῦ πληρώματος. οὐ γὰρ ὁ τυχὼν γίνεται μέρος τοῦ ὅλου πληρώματος ἡτοῦ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὁ εἰς ἄνδρα τέλειον τῆς ἐπιγνώσεως αὐτοῦ καταντήσας, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀξίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. Eph 4,16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, ἡγουν οἱ πιστοί, συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον τὴν αὔξησιν τὴν ἰδίαν ποιεῖται ἐπ' ἰδίᾳ οἰκοδομῇ καὶ τελειότητι, ἀλλ' οὐχὶ ἑτέρου τινὸς χάριν. τὸ δὲ ἐν ἀγάπῃ, ὅτι οὐδ' ἄλλο μὲν τι τῶν καλῶν χωρὶς ἀγάπης συνίσταται καὶ τελειοῦται, μάλιστα δὲ ἢ κατὰ πίστιν ἐνότης καὶ ἀρμολογία. ἀλλὰ πῶς ἀρμολογοῦνται καὶ συμβιβάζονται οἱ πιστοί; διὰ πάσης ἀφῆς, φησὶν, ἵνα μὴ ὁ μὲν τῷδε συνάπτηται, ὁ δὲ τῷδε, ἀλλὰ πάντες πᾶσιν· διὰ γὰρ τῆς ἀπάντων συναφῆς ἢ κοινῆ τοῦ σώματος παντὸς αὔξησις γίνεται. αὕτη δὲ ἢ ἀφή καὶ συνάφεια πόθεν φύεται; τῆς ἐπιχορηγίας ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ, φησὶν· ἐπιχορηγίας δέ, ὅτι μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ εὐεργεσιῶν καὶ τὴν ἀλλήλων συνάφειαν αὐτὸς ἐπιχορηγεῖ. τὸ δὲ κατ' ἐνέργειαν, ὅτι οὐ μόνον τὸ ἐπιτηδεῖως ἔχειν πρὸς τὴν συνάφειαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ συνάπτεσθαι τῆς αὐτῆς ἐπιχορηγίας ἐστίν. τὸ δὲ ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους, ἵνα μὴ ἀκούσας ὅτι αὐτὸς ἡμᾶς ἀλλήλοις συναρμολογεῖ, αὐτὸς ἐπιχορηγεῖ καὶ τὴν κατ' ἐνέργειαν συνάφειαν, τῆς αὐτοῦ ἐστὶ δωρεᾶς καὶ ἐπιχορηγίας ἅπαντα· ἵνα μὴ 6 ταῦτα λογισάμενος αὐτὸς εἰς ῥαθυμίαν ἀποκλίνῃς ὡς πάντα ἔχων ἐκεῖθεν προῖκα. προστίθησι ταῦτα, ὅτι εἰ καὶ προῖκα ἐπιχορηγεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς προθυμίας ἐνὸς ἐκάστου τῶν δεχομένων ἢ διανέμησις γίνεται. Eph 4,17-18 Ἐν ματαιότητι τοῦ νοός. οὐ τὰ τῆς ἀληθείας φρονούντες καὶ πιστεύοντες καὶ ἀποδεχόμενοι, ἀλλ' ἅπερ ἂν ὁ νοῦς αὐτῶν μάτην ἀναπλάσῃ καὶ λογίσῃται. τί δ' ἂν καὶ λογίσοιτο τῶν καλῶν ὁ ἐσκοτισμένην ἔχων τὴν διάνοιαν; Eph 4,19 Ἐαυτοὺς παρέδωκαν. ἢ ὅτι δυσὶν ἑαυτοὺς παρέδωκαν πάθεισιν, ἀσελγείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ, ἃ ἐστὶν ἐπιπολάζοντα μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀμαρτιῶν· ἢ ὅτι τὴν ἀσελγείαν καὶ ἀκαθαρσίαν ἀπλῶς ἐν πλεονεξίᾳ, τοῦτ' ἐστὶ καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἀνευδότης εἰργάσαντο. Eph 4,21-23 Κατὰ τὴν προτέραν. ἐδιδάχθητε ἀποθέσθαι, ἐδιδάχθητε

ἐνδύσασθαι· ἀπὸ κοινοῦ γὰρ τὸ ἐδιδάχθητε. Τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον. τὸν κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν παλαιὸν ἄνθρωπον. Eph 5,11–14 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε. ἔργα σκότους εἶπε γενικῶς ὀνομάσας πᾶσαν ἁμαρτίαν. διὰ τί δέ, φησὶν, οὐκ ἐπεξήλθον ἐκάστην αὐτῶν ὀνομαστὶ πράξιν; ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν αὐτὰς αἰσχροτήτος πληροῦται καὶ ὁ ἐπεξιὼν αὐτάς. Ἡ οὕτως· ἐλέγγετε, φησί, τῇ παραθέσει τοῦ οἰκείου βίου. οὐδὲ γὰρ λέγω ἐλέγγειν αὐτοὺς τὰς πράξεις αὐτῶν ἐπεξιόντας αὐτοῖς καὶ ὀνειδίζοντας οἶδα γὰρ ὅτι τοῖς σπουδαίοις καὶ τὸ ὅλως μνημονεύειν αὐτῶν αἰσχροτῆς νομίζεται οὐδὲν γὰρ ἔλαττον, φησί, τῶν ὑμετέρων ἔργων ταῖς ἀρεταῖς ἀστραπτόντων ἐλεγχθήσονται ἢ εἰ διὰ λόγων τις αὐτοὺς ἀνεκάλυπτεν. ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἅπαντα τὰ ἔργα αὐτῶν διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ ὑμετέρου βίου ἐλέγγεται καὶ ἀποκαλύπτεται καὶ φανεροῦται, φανερούμενα δὲ φωτίζεται καὶ εἰς τὸ ἄμεινον μεταγεται καὶ μεταποιεῖται· ἢ γὰρ τῶν κρυφίων διὰ τῆς ἐναρέτου πολιτείας φανέρωσις εἰς κατάγνωσιν προτρέπεται, ἢ δὲ ἀρχὴ γίνεται ἐπιστροφῆς. αὕτη 621 δὲ εἰς ἐργασίαν ἀρετῆς καταλήγει, ὅπερ ἐστὶ φῶς, ὡς πρόξενον τοῦ ἐκεῖθεν φωτὸς. καὶ φῶς πάλιν, ὅτι τυφλωττον ἐν ἡμῖν πρότερον περὶ τὰ πάθη, αὕτη καταλάμψασα τὸ ἡγεμονικόν, ποιεῖ αὐτὸ καθορᾶν τὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ἀσχημοσύνην καὶ αἰσχροτήτα καὶ ἀμορφίαν. τὸ δὲ πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν, ἢ ὡς εἴρηται ληπτέον, ἢ κατασκευαστικὸν τοῦ δύνασθαι ἐλέγγειν τοὺς σπουδαίους διὰ τοῦ οἰκείου βίου τὴν τῶν φαύλων πολιτείαν. φανεροῦται μὲν γὰρ ὁ τοῦ σπουδαίου βίος, φησὶν, φανερούμενος δὲ φῶς ἐστίν, φωτὸς δὲ λάμποντος τὸ σκότος ἐλέγγεται, ὅπερ ἐστὶν ὁ τῶν φαύλων βίος. Μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγγετε. ἢ οὕτως· ἐλέγγετε αὐτοὶ διὰ τοῦ ὑμετέρου λαμπροῦ καὶ σπουδαίου βίου, καὶ μὴ ἀναμένετε ἐκείνους ἑαυτοὺς προσαγγέλλειν καὶ κωμωδεῖν τὰ οἰκεῖα καὶ εἰς μέσον ἄγειν καὶ οὕτω βελτιοῦσθαι. εἰ γὰρ καὶ πράττουσιν ἃ μὴ θέμις, ἀλλ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐμφύτου γνώσεως εἰδότες αὐτῶν τὴν αἰσχροτήτα αἰσχύνονται, καίτοι δέον ἀνακαλύπτειν τὴν ἀσχημοσύνην ἑαυτῶν. Πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον. ὅτι, φησί, τὸ φανερούμενον καὶ ἀνακαλυπτόμενον φῶς γίνεται, μαρτυρεῖ καὶ ἡ χρῆσις· ἔγειρε γὰρ, φησὶν, ὁ καθεύδων, οἶον· διανάστηθι ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ πάθη κατακλίσεως καὶ προσεδρείας. καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν· ἔασον αὐτὰ νεκρὰ καὶ αἰσχροὰ καθὼς εἰσιν φανερωθῆναι. καὶ ἂν ταῦτα γένηται, ἐπιφάσει σοι τότε καὶ φωτίσει καὶ καταυγάσει σε ὁ Χριστός, ὥστε τὸ φανερούμενον φῶς γίνεται καὶ φωτίζεται. Eph 5,17–21 Ἀλλὰ συνιέντες, συνιέντες περιπατεῖτε ἀπὸ κοινοῦ γὰρ ὡσπερ καὶ τὸ πληροῦσθε πάλιν ἐστὶν ἀπὸ κοινοῦ πρὸς τὸ λαλοῦντες γὰρ καὶ ἄδοντες καὶ ψάλλοντες καὶ εὐχαριστοῦντες ἀποδίδοται, καὶ πρὸς τὸ ὑποτασσόμενοι.